

Уколико Босна и Херцеговина до 1. априла сљедеће године не обави попис становништва, остаће једина земља која није испунила овај захтјев и због тога, упозоравају званичници Европске уније, сносиће несагледиве посљедице. Иако у дејтонској државној заједници више нико не одриче нужду да се након двије деценије коначно морају пребројати, питање ко све и на какав начин треба да буде обухваћен пописом изазива непремостиве разлике.

Претходних мјесеци свакодневно се воде жестоке расправе политичких лидера три конститутивна народа, у којем се српска и хрватска страна залажу за изјашњавање о националној, вјерској и језичкој припадности, док се бошњачки естаблишмент енергично противи и заговара попис без наведених одредница. Очигледно, у позадини је добро знана тежња за муслиманском доминацијом, алијас државом Босанаца и Херцеговаца у којој би владао принцип један човјек-један глас, а то је рачуница у којој Срби и Хрвати губе темељна дејтонска права и овлашћења. На то указује и упорно инсистирање бошњачких вођа да се у попис становништва укључи и такозвана дијаспора, иако директор Евростата Питер Еверерс јасно поручује да то није могуће с обзиром да су држављани БиХ који живе у иностранству већ обухваћени пописом тих земаља. Такође, 36 држава чланица Европске уније и 19 потенцијалних чланица у попис становништва укључиле су питања о етничкој, вјерској и језичкој припадности, што демантује сарајевска увјеравања да се у БиХ тобож покушавају озваничити националне разлике. Прозријевши политичку игру Бошњака, након што је Представнички дом Парламента БиХ почетком године по други пут одбацио Приједлог закона о попису становништва, власт Републике Српске одлучила је да самостално уђе у овај процес. Предсједавајући Представничког дома Парламента БиХ Милорад Живковић нагласио је да је због држања бошњачких странака "БиХ сама себи залупила врата за улазак у Европску унију до 2021. године" и да, с обзиром да је Закон пропао, као једини излаз остаје да тај посао обаве ентитети. То су потврдили и премијер РС Милорад Додик и предсједник Народне скупштине Игор Радојичић, најављујући да ће републичка власт извршити попис сљедеће године. И заиста, Народна скупштина Републике Српске усвојила је 17. марта Нацрт закона о попису становништва у 2011. години, изражавајући спремност да за то утроши 18 милиона марака, без обзира што са становништва Европске комисије такав попис не би имао готово никакав значај.

Ипак, искуства непосредне прошлости упозоравају да би неодмјереним и кратковидим политичким одлукама Република Српска могла да упадне у замку која пријети много тежим посљедицама од одлагања евроатланских интеграција БиХ.

Аргументација Републике Српске могла би да се посматра кроз жељу српске власти да међународној заједници демонстрира политичку одлучност, регионални потенцијал и чињеницу да је државна заједница заробљеник бошњачке амбиције за доминацијом. Надаље, и Република Српска је талац амандмана који дефинишу обавезу конституисања локалне и републичке власти према попису из 1991. године, које је високи представник за БиХ наметну априла 2002. са роком важења до наредног пописа. Такође, очевидно је и да политички врх Републике Српске покушава да принуди бошњачке странке да усвоје Закон о попису становништва на државном нивоу - послије чијег спровођења би се потврдило да је Федерација "очишћена" од српског живља (нарочито градови Сарајево, Мостар, Тузла...) и раскринкала лажна слика о мултиетничкој идили у дијелу БиХ под бошњачком контролом. На крају, не треба искључити ни могућност да је цијела прича само у служби кампање за октобарске изборе.

Међутим, шта ће се десити ако се у Републици Српској заиста наредне године спроведе попис становништва са изјашњавањем о националној и вјерској припадности, а у Федерацији он изостане или тамошња власт одлучи да пописом не обухвати исте параметре? Бошњачки лидери добили би идеалну прилику да злоупотребљавају резултате пописа из РС, односно да чињеницу како се демографска слика разликује од оне из 1991. године назове признавањем етничког чишћења, геноцида и како све не. Потребно је узети у обзир податак да је према попису становништва из 1991. године на подручју данашње Републике Српске било 1.623.900 становника, од чега 56,6 % Срба, 26,8 % муслимана, 9,6 % Хрвата, 4,8 % Југословена и 2,2 % припадника осталих етничких група, а да према процјенама Републичког завода за статистику из 2005. године, Република Српска броји 1.479.650 становника, од чега 91,8% Срба, 7,5% Бошњака и 0,7 % Хрвата. Заговорници промјене Устава и укидања ентитета, играјући на ову карту несумњиво би појачали притисак на Додика и власт РС, игноришући у најмању руку истовјетну слику другог ентитета.

Како било, у дејтонској БиХ већ 15 година свако политичко, економско, правно, културно, демографско или било које друго питање не само да разоткрива и потврђује дубоко укоријењене међуетничке антагонизме, већ и непресушна изворишта будућих неспоразума, раздора, декаденције. За такву истину бројке и нису нужне.